

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •

6 2 Å R G A N G

26. J A N U A R 1950

A V I N N H O L D E T :
DIKT TIL KYNDELSMESSE - PAVENS JULEBUDSKAP
II - ET 50 ÅRS MINNE - REFLEKSJONER OMKRING
PETER MOENS DAGBOK - NYTT FRA UTLANDET
NESTE NUMMER KOMMER 9. FEBRUAR 1950

NR.

3
—
4

VÅRE KIRKER på søn- og helligdager

OSLO

St. Olavs kirke, Akersv. 1.
Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61
(Prestegrd. og Biskopen 42 52 87).

Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.15: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høggmesse m. preken.

St. Hallvarvs kirke, Urtegt. 29.

Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høggmesse m. preken.

St. Dominikus kirke, Neubergrgt. 15.

Dominikanerne, tlf. 44 23 24.
Kl. 8.15: Fromesse.
Kl. 10.30: Høggmesse m. preken.

Jesu Hjerter kapell, Nyv. 17, Stabekk.

Soknepresten, tlf. 53 77 35.
Kl. 9.05: Fromesse.
Kl. 10.30: Høggmesse.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.

Prestegården, tlf. 37 45 90.
Kl. 9.30: Høggmesse.

Vår Frue Villas kapell,

Montebello, Smestad.
Prestegården, tlf. 55 81 21.
Kl. 8.30: Høggmesse.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.

Soknepresten, tlf. 2209.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høggmesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.

Soknepresten, tlf. 15 410.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høggmesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens gt. 1.

Soknepresten, tlf. 2019.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høggm.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.

Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8.15: Ottesang. Kl. 10.30: Høggm.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1.

Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høggmesse.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torggt. 113.

Soknepresten, tlf. 1751.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høggmesse.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt.

Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høggmesse.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.

Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høggmesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.

Soknepresten, tlf. 4225.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høggmesse.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.

Soknepresten, tlf. 644.
Kl. 7.45: Fromesse. Kl. 10.30: Høggm.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.

Soknepresten, tlf. 25534.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høggmesse.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.

Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 9.30: Høggmesse.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.

Soknepresten, tlf. 2238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høggmesse.

R. I. P.

Min kjære mor og svigermor, vår kjære mormor, oldemor og søster

Magda Mortensen

døde i dag, 17/1-1950, nær 80 år gl.

*Della og Olaf Mortensen, USA.
Ingrid og Harald Dahl-Gulliksen.
Ella og Olav Blom.
Vida Corneliusen.*

Den avdødes sjel anbefales til de troendes forbønn.

Gravferden fant sted 25. jan. fra St. Olavs kirke.

EN STANGLORGNET

mistet i Akersv. 5, Oslo, ved barnas julefest 29. desember. Dusør. Tlf. 37 65 54.

MARIAKONGREGASJONEN, Oslo.

Møte onsdag 1. februar. Medlemmene tar del i andakten i St. Olavs kirke kl. 19. Kongregasjonsbønnene leses ved Maria-alteret. Deretter årsmøte med regnskap og valg i foreningslokalet. Felleskommunion søndag 5. februar. *Styret.*

Alle opplysninger om PILEGRIMSFERDEN 1950

og all bistand ved reiser i Norge og til utlandet. Hotellreservasjoner. Billetter etc. fåes ved henvendelse til

METRO TRAFIKKAKSJESKAP

Karl Johans gate 31
(Inngang Arbeidergaten)
Oslo
Tlf. 33 32 43 - 33 32 52

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

Redaktør:

Dr. theol. I. Hansteen Knudsen.
Telefon 42 37 43. Akersv. 5, Oslo.

Redaksjon og ekspedisjon:

Akersv. 5 I. Telefon 42 37 43.
St. Olavs eksp. og forlag: 9.30—16, unntatt mandag. Lørdag: 9.30—13.
Utbetalinger kun tirsdag kl. 13—14.
Abonnementspris: Kr. 3.00 pr. kvartal, for utlandet + avisporto.
Abonnement tegnes i ekspedisjonen og på ethvert postkontor.
Annonser må være innsendt innen fredag aften.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 29. JANUAR: 4. søndag etter Epifani. Ep. Rom. 13, 8—10. Ev. Matt. 8, 23—27. **Mandag:** Martina, jomfru, mart. **Tirsdag:** Johannes Bosco, bekj. **Onsdag:** Ignatius, biskop, mart. **Torsdag:** Kyndelsmesse (Marias renselsesfest). **Fredag:** Blasius, biskop, mart. **Lørdag:** Andreas Corsini, biskop, bekjenner.

SØNDAG 5. FEBRUAR: Søndag Septuagesima. Ep. 1. Kor. 9, 24—27; 10, 1—5. Ev. Matt. 20, 1—16. **Mandag:** Titus, biskop, bekjenner. **Tirsdag:** Romualdus, abbed. **Onsdag:** Johannes av Matha, bekjenner. **Torsdag:** Cyrillus, biskop av Aleksandria, bekjenner, kirkelærer. **Fredag:** Skolastika, jomfru. **Lørdag:** Vår Frue av Lourdes.

SØNDAG 12. FEBRUAR: Søndag Seksagesima.

ST·OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

62. ÅRGANG

26. JANUAR

NR. 3-4

«CONCENTU PARILI HIC TE»

Til kyndelsmesse 2. februar

Frå latin ved Ragnhild Foss

Med ljuvlege tonar og elskande hjarte
me helsar Maria, den bjartaste bjarte
av Abrahams høge ætt!
Du dotter av David, som menneskja gleder,
som heilag'st av lekam og reinast av seder
i Himlen er høgast sett!

No fegnast du møy og du moder so sæle,
som høyrde Guds bodskap i Gabriels mæle;
Guds son bar i audmykt du fram.
Det heilag'ste blodet i sonen din strøymde,
som reinsande flod det til menneskja fløynde,
som Gud lova Abraham.

Ditt bilete ser me i fagraste blomen
på staven til Aron i høgheilagdomen,
du mor framfor alle sæl.
Du atlatne port, som all tid hev sett stenge,
du vegen, som einast Vår Drottin hev gjenge,
— so vitna Ezekiel.

Til templet du gjekk med din fullnad av nåde,
du fylgde den fyresegn lovi hev bode
til reinsing, du reine mor.
Gud-menneske bar du til templet i lydnad,
han var for din reinleik den fagraste prydnad,
og gjer deg alt meire stor.

For han som kann hjarto og nyro ransaka
hev vilja sin bustad i fanget ditt taka,
ein bustad so hæv og hag.
No fegnast du mor, for den svein du såg smile,
i honom er einast all glede og kvile,
ved honom stend alt i lag.

So lat våre lovsongar ljode so vida!
For Krist, som vart barn, og for mori Maria
me høgtid og helg no held.
Og når me kje Gud i hans audmykt på jordi,
so gjev oss å likjast Maria, gudsmori,
ho skin som ein stjerneeeld.

Ver lova, Gud Fader, då Sonen du sende
til folki, vår lagnad du miskunnsam vende,
gav lut oss med Israel!
Ver lova Guds Son, som med blodet hev sona,
som millom Guds born gav oss rom framfor trona!
Og Anden me lovar sæl!

Denne sekvensen er tilskreven Notker den stame († 6. april 912). Han vart tidleg send til klostertskulen i St. Gallen og vart seinare munk i same klostret. Han hev havt mykje å segja for liturgien og for liturgisk diktning som for tysk litteratur i det heile, og han vert rekna som største sekvensdiktaren i 1ste tidbolken. Sekvensen gjekk yver i mange prenta tyske missale, i Frankrike berre i tvo missale, for Rouen og Nevers. Av nordiske missale: Viborg. Um Notker den stame kann ein finna fleire opplysningar i boki um Karl den Store (umsett frå latin ved Sigmund Skard, *Det norske Samlaget*, Oslo 1929). Frå Ragnhild Foss' nye bok «Sekvensane i Missale Nidrosiense».

1950:

ÅRET FOR DEN STORE OMVENDELSE OG DEN STORE TILGIVELSE

Pave Pius XII's budskap for det Hellige År. Del II.

Måtte endelig dette jubelår føre til at hele menneskeheten vender tilbake til Guds tanker med den. Den moderne verden har ikke bare forsøkt å kaste av seg Guds milde åk — den har også forkastet den orden Han etablerte og stolt som den opprørske engel på skapelsens morgen tatt til med å bygge opp en annen orden etter eget forgodtbefinnende. Etter de mistrøstige erfaringer man nå har høstet av snart 200 års feiltagelser, erkjenner alle som er ærlige og motige nok til å se verden som den er, at alle de vedtak og bestemmelser som er satt ut i livet, ikke har ført til de resultater som ble stillet i utsikt og heller ikke har svart til menneskenes naturlige anlegg. Sammenbruddet har særlig vist seg på to områder: på det sosiale område og i de internasjonale forhold.

På det sosiale område har forfalskningen og forfuskningen av Guds plan trengt ned til selve fundamentet derved at man har forvansket Guds bildet i mennesket. I stedet for mennesket som Guds skapning med sin opprinnelse og bestemmelse i Gud, satte man en falsk oppfatning av mennesket — et menneske som er sin egen lovgiver, hevet over enhver art av kontroll uten forpliktende ansvar overfor medmenneskene og samfunnet, uten noen bestemmelse ut over livet her på jorden og uten noe annet mål enn tøylesløs tilfredsstillelse av jordiske begjær. Resultatet ble den ytterliggående individualisme som gjemnom et lengere tidsrom satte sitt preg på det offentlige og private liv, og som for nærværende befinner seg i en alvorlig krise nesten over alt.

Senere reformforsøk har ikke brakt noe bedre. De bygger på de samme forutsetninger, men har ført menneskene inn på andre uhellsvangre veier: til en fullstendig ødeleggelse av den guddommelige orden, til forakt for menneskets verdighet, til fornektelse av de helligste og mest fundamentale friheter, til en enkelt klasses overherredømme over alle andre, til at mennesket er blitt slave i en totalitær stat, til at den brutale makt er blitt legalisert og til en kjempende ateisme.

De som går inn for det ene eller det annet av disse systemer som begge står i strid med Guds planer, burde la seg overbevise om dette og akseptere naturens og kristendommens prinsipper som bygger på rettferdighet og respekt for hevdvunnen frihet. Måtte en våknende erkjennelse av det faktum at alle mennesker er like når det gjelder de personlige rettigheters ukrenkelighet, gjøre slutt på all unødig strid som skaper hat mellom menneskene.

Men ut over disse ønsker som stadig ligger Oss varmt på hjertet, retter Vi en faderlig formaning til dem som setter hele sitt håp til en materialistisk og gudløs dokrine og til ledere som bekjenner seg til en slik lære.

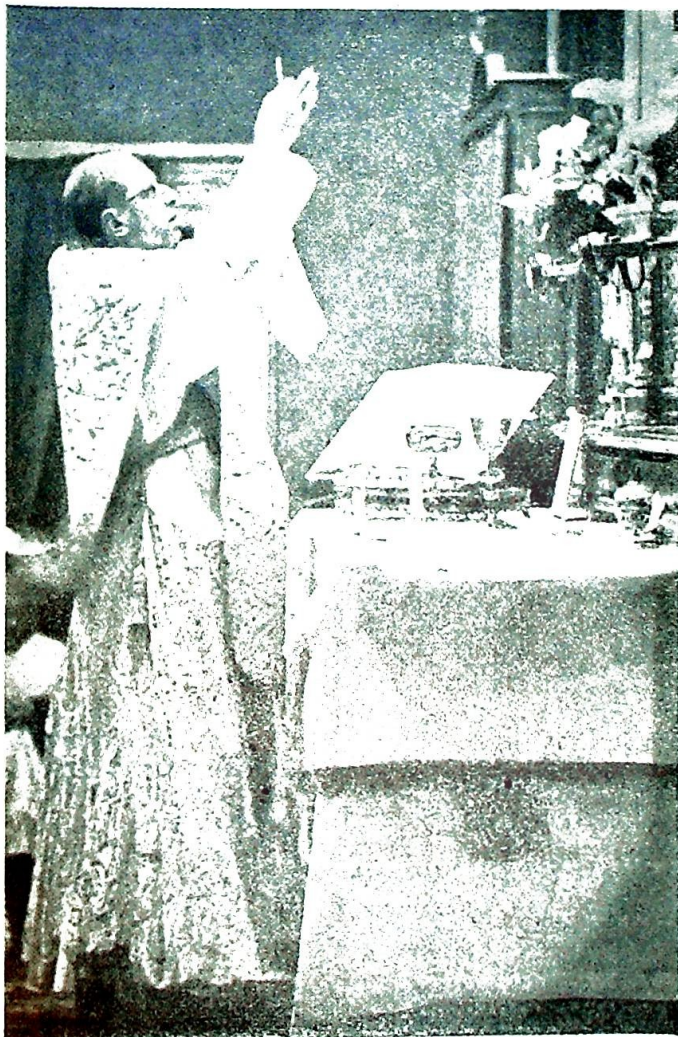
Og til dere som er tynget av armod og fattigdom sier Vi: hvor mistrøstige forholdene enn er, hvor rettferdige kravene deres enn måtte være og hvor meget andre enn har plikt til å anerkjenne disse krav, — tenk likevel i første rekke på at dere har en udødelig sjel som hører evigheten til. Bytt ikke bort himmelske og evige goder med denne verdens forgjengelige, særlig ikke i denne tid når så mange rettskafne personligheter og institusjoner har hørt og forstått deres klagemål og besluttet å yte dere rettferdighet. Så altfor ofte har dere satt deres tillit og håp til mennesker som har vært like positive i sine løfter som de senere har vært ute av stand til å innfri dem. Sannheten er at flere av disse problemer er meget vanskelig å løse, fordi det nå en gang er satt grenser for menneskets naturlige evner. Bygg i første rekke på Guds løfter, for Gud svikter ikke! La ikke bekymringene for det daglige brød og for et hjem for dere selv og deres familier bringe dere i konflikt med Gud og deres evige bestemmelse! La ikke disse bekymringer bringe dere til å glemme og forsømme deres evige sjel og de uforgjengelige skatter som Gud har betrodd dere i deres barn! Og la dem ikke stenge utsynet til de evige goder eller hindre dere i å strebe etter å nå dem; de utgjør vår evige lykke. Bare et samfunn som er opplyst av troens bud og som respekterer Guds rettigheter, som har tillit til det regnskap som dets ledere må svare for overfor den Høyeste Dommer, ansikt til ansikt med de levende og de døde, bare et slikt samfunn vil kunne forstå deres nød, innse det rettferdige i deres krav og vite å forsvare deres rettigheter.

Vi venter også at Det Hellige År vil føre til at man i det internasjonale samarbeide vender tilbake til Guds plan. Ifølge denne plan er alle folk kalt til å leve sammen i fred og ikke i krig, i samarbeide og ikke isolert, i rettferdighet og ikke i nasjonal egoisme — som en eneste stor familie, innstillet på å hjelpe hverandre og på å gjennomføre en rettferdig fordeling av denne verdens goder som Gud har betrodd menneskene.

Elskede sønner! Vel neppe noen anledning synes mer egnet til å mane folkenes ledere til å virkeliggjøre freden enn Det Hellige År! Det er og er ment å være en mektig appell og et bidrag til verdens forbrødring. I Rom som er folkenes mor, kommer utallige pilegrimer til å samles, forskjellige til rase, nasjon, språk, seder og karakter. De kommer til å leve sammen her, til å møte hverandre på gatene, til å bo i de samme herberger, til å delta i de samme gudstjenester for å stille sin tørst ved den samme kilde, til å glede seg over å motta de samme trøstens ord. Noen som hadde ordre til å spre død og fordervelse, og andre som har hentet seg etter de fryktelige lidelser de har vært utsatt for, mannen fra invasjon-

arméen og borgeren som ble lidende under kamphandlingene, de som satte piggråden opp rundt konsentrasjonsleiren og de som satt innenfor og forsmektet som fanger. Har Vi da ikke lov til å tro at disse tusener og atter tusener av trofaste sønner og døtre kommer til å være den påliteligste fortropp i fredens korstog, og at de med Vår velsignelse kommer til å bringe med seg fredens tanker og fredens kraft tilbake til sine hjemland? Må Gud forby at dette forjettende fredsarbeide blir forstyrret av uhellsvangre projekter, fremsatt av nasjonale grunner eller av samfunnslag innenfor det samme samfunn. En slik vanhellig hånd ville utlevere seg til Guds rettferdige vrede og utsette seg for hele menneskehetens forbannelse.

I dette usedvanlige Nådeår venter Vi altså en stor tilbakevenden til Kirken. Stor med hensyn til tallet på dem Vi forbereder å gi et hjertelig velkommen. Stor med tanke på den avstand noen vil vende tilbake fra. Stor med hensyn til de vidtrekkende, velsignelsesrike virkninger som sikkert ikke vil utebli. Vi er forvissnet om at alle Våre barn og alle som har en god vilje, ikke vil foreta noe som kan skuffe de forhåpninger den felles Far har satt til dette År, den Far som med armene løftet mot himmelen ber om at

«Vi er forvissnet om at alle Våre barn og alle som har en god vilje, ikke vil foreta noe som kan skuffe de forhåpninger den felles Far har satt til dette År, den Far som med armene løftet mot himmelen ber om at den guddommelige barmhjertighet vil forbarne seg over verden i en grad som overtreffer alle forventninger.»

den guddommelige barmhjertighet vil forbarne seg over verden i en grad som overtreffer alle forventninger.

På grunn av dette møte av medfølende og mild kjærlighet som kommer til å spre sin flamme fra Rom over hele verden, vil hver eneste omvendelse til Gud, til Jesus Kristus, til Kirken og den guddommelige plan bli beseglet av en kjærlig omfavning av Barmhjertighetens Fader som tilgir den som elsker og som ettergir all skyld og straff. Jesus har åpenbart for oss Guds sanne ansikt i lykken til den far som tok imot, omfavnet og tilga den fortapte sønn, da denne full av anger men tillitsfullt vendte tilbake til det hjem han hadde vært tåpelig nok til å forlate. Vender menneskene i dette Jubelår angerfullt om, vil Gud sikkert åpne sitt hjerte for hel og full tilgivelse.

Og hvem behøver vel ikke Guds tilgivelse? Selv om Gud alltid er rede til å tilgi, tilgir han ikke synden uten at det foreligger oppriktig anger og vilje til å sone. La derfor Det Hellige År i første rekke bli et år av anger og botsøvelser. Anger og botferdighet er forutsetningene for menneskelig fornyelse. De er tegnet på at det gjøres holdt på veien ut i fordervelsen. De gir uttrykk for at man har erkjent sine egne synder og åpenbarer alvoret i ens gode vilje. Verdien av den frivillige soning forhøyes når den fullbyrdes felles og i forening med den første Sønner av menneskelig skyld, med Jesus Kristus, vår Forløser. Øv derfor bot, høyt elskede sønner, for egne og andres synder i dette Hellige År som minner oss så sterkt om det store sonoffer som ble fullbrakt på Golgata. *Begrav en gang for alle det som hører fortiden til og vær forvissnet om at når den nåværende generasjon er så hardt hjemsoekt og straffet, er det fordi den syndet med overlegg og så tøylesløst.*

Vi ser for Oss som i et uendelig tog av sørgende de foreldreløse, enkene og mødrene som med sorgfylte ansikter ennå håper på at noen skal vende tilbake til dem, noen som kanskje ikke kommer til å vende tilbake, Vi ser alle dem som forfølges for rettferdighetens og sin tros skyld, Vi ser krigsfangene, flyktningene, de tvangsendporterte, de internerte, de arbeidsløse, de undertrykte, de som lider til kropp og sjel, ofrene for alle grader av urettferdighet. Så mange tårer væter jordens ansikt, så meget blod farger det rødt! Så mange lider uforskyldt! De soner for andres skyld for at skylden skal slettes ut og gledens smil igjen vende tilbake.

Hvem kan vel ønske å holde seg borte fra denne hele verdens soning, hvis hode er den Korsfestede selv, fra en soning som omfatter hele den stridende Kirke? Kanskje har det aldri i noe Hellig År vært mere påkrevet å forkynne mildhet, overbærenhet og tilgivelse menneskene i mellom. Da spørsmålet om skylden for en ulykkelig krig og også spørsmålet om det politiske ansvar ble reist og utløste bølger av hatefulle straffeforholdsregler, ble Vårt hjerte fylt av bitter smerte, ikke bare på grunn av denne nye ulykke som har kastet tusenvis av uskyldige familier ut i nød og elendighet, men også fordi Vi i dette måtte se et nytt tegn på frafallet fra Kristi ånd. Den som vil være en ærlig kristen, må kunne tilgi! «Du onde tjener,» heter det i lignelsen i

ET 50 ÅRS MINNE

evangeliet, «skulle ikke du også ha forbarmet deg over din medtjener, likesom jeg har forbarmet meg over deg?» Kjærlighet og barmhjertighet står ikke i motsetning til rettferdighet, men det gjør tranghertethet, hevnfølelse og gjengjeldelsestrang, særlig når gjengjeldelsen øves av offentlig myndighet og er rettet mot medmennesker som mere har tatt feil enn feilet, eller når en fortjent straff forlenges ut over alt hva rimelighet tilsier. Må Gud fylle alle som er gitt ansvar, med tilgivelsens ånd; så sant samfunnet ikke er truet, bør man snarest oppheve alle særlover; så mange år etter kamphandlingenes opphør skaper de bitterhet i familiene og hos de enkelte mennesker mot det fellesskap som de er tvunget til å lide i.

Vi gjentar derfor Vår bønn til de ansvarlige myndigheter særlig i kristne stater at de i Jesu Kristi navn nå gjør storsinnet bruk av sin benådningsrett og lar den mildhet og rettferdighet som er kommet til uttrykk i den alminnelige lovgivning, råde. Religion og fromhet svekker ikke lovens kraft og nedsetter ikke borgerens aktelse og respekt for loven. Tvert imot vil handlinger som er diktert av et ekte kristent sinnelag, bevirke at de som får sin straff ettergitt, vil begynne et nytt liv som følge av en oppriktig og vedvarende sinnsforandring i troens tegn. Vi ber sammen med alle Våre sørgende om denne trøst, for Våre barns glede er Vår glede. Alle-rede nå takker Vi de regjerende myndigheter som har oppfylt Vårt ønske, og som har gitt Oss tilsagn om at de vil oppfylle det.

Kjære sønner og døtre! Vårt hjerte er fylt av håp, når Vi nå skal åpne Den Hellige Dør. Ta imot Vår innbydelse til det felles hjem. Vi ber alle Våre barn om å komme til Rom, Vår mor, som har åpnet sin favn for å ta imot dere alle sammen.

Til dere som bor lengst borte fra Oss sier Vi: Reis uten frykt! Kanskje har dere forberedt reisen i flere år. Og til dere alle som enten som soldater eller som flyktninger vet hva det vil si å foreta lange og anstrengende reiser sier Vi: reis ut igjen, men denne gang som bedende og sonende pilegrimer. For Rom er alles fedreland. Alle kristne bør og skal kunne si: Rom er mitt fedreland! Her åpenbarte det guddommelige Forsyn seg på en særlig måte. Her la de hellige sant heltemot for dagen. Denne velsignede jord var vitne til de første martyrs triumfer og seierrike bekjenneres mot. Her er Kirkens urokkelige klippe, ankerfestet for menneskenes håp, apostelfyrstens gravsted, Kristi stedfortreder. I glansen fra basilikaene, i skjønnheten fra den høytidelige liturgi, i skyggen av de gamle gravsteder og i nærheten av de helliges relikvier, vil dere kunne ånde i en atmosfære av hellighet, fred og universalitet som vil kunne gi deres liv en dyp kristelig fornyelse.

Måtte den allmektige og barmhjertige Gud bønhøre Oss. Og over alle som regjerer over folkene, over alle mennesker med en god vilje og over alle dem som Vi venter vil omvende seg lyser Vi Vår apostoliske velsignelse.

Det hellige År i Norsk Riksringkasting

Mandag den 30. januar kl. 19.55—20.15 vil pastor Ivar Hansteen Knudsen tale i Norsk Riksringkasting om «Det Hellige År — den katolske kirkes jubelår».

Det er i år 50 år siden den kjente norske teolog dr. theol. Knud Krogh-Tønning lot seg oppta i den Katolske Kirke.

Etter en lang og hård indre kamp nedla han den 1. januar 1900 sitt embete og tok den 4. februar samme år en gripende avskjed med den menighet han hadde elsket så høyt og den gamle ærverdige kirke han i så mange år hadde preket i — Gamle Aker kirke.

Vi vil markere dette minne ved å gjengi in extenso og i originalens språkdrakt den edle konvertitts siste ord til sin menighet.

Evang. Math. 13, 31—35.

Der er en merkelig Forskjel mellem den hellige Skriffs Tale og vore Christnes Tale i den Henseende, at der blandt os tales saa lidet om Guds Rige, om Kirken, medens rigstanken, Kirketanken, i Skriften møder os saa ofte og paa saa mange Maader. Hver enkelt Christen tænker for det Meste bare paa sig selv, men lidet eller intet paa den Moder, der dog har født os alle som Christne. Der er noget Snevert, noget Egoistisk i dette, at Guds store Rigstanke, Kirketanken, er bleven saa fremmed iblandt, os. Mon vi ikke vurderer vor Moder, Kirken, for lidet? elsker den for lidet, takker den for lidet?

I Dagens nye Evangelium møder Kirketanken os i to Billedere: Senepskornet og Surdeigen; og i Dagens gamle Evangelium møder vi den under Billedet af Hvedeageren, hvis Grøde skal samles i det evige Livs Lade. Men der bruges i Skriften ogsaa mange andre Billeder om Kirken, f. Ex. Huset bygget af levende Stene med Christus som Hovedhjørnesten. Dens rette Lemmer fremstilles som Grene paa det sande Vintræ, der er Christus selv; som den gode Hyrdes Hjerd; som Arbejderne i Vingaarden. Kirken er Bruden, hvem Brudgommen, Christus, vil føre herfra til sit himmelske Hjem.

Hvorledes Christus selv har vurderet Kirken, det skjønner vi maaske bedst af hans Ord: «Jeg vil bygge min Kirke.» Den er hans Verk, hans Bygning til vor Frelse. Han vil være med den alle Dage indtil Verdens Ende, og Helvedes Porte skal ikke faa Overhaand over den. Vi skjønner det af Herrens Løfte om at sende den sin Hellig Aand, som skulde vejlede den i «al Sandhed». Merk det: al Sandhed. Skulde vi saa ikke søge og finde Sandhed i Jesu Christi Kirke? Skulde vi ikke have Tillid til Kirken, som er hans Legeme, der har «Aanden uden Maal»? Det har den Enkelte ikke. Apostelen Paulus har gjentaget Herrens Tanke i de Ord, at Kirken er «Sandhedens Søjle og Grundvold».

Kirken er uundværlig til vor Frelse. Thi Herren har sagt om de Grene, der falder fra Vintræet, at de sankes, de samles, de brændes. Og han har sagt, at den, der ikke vil høre Kirken, skal være som en Hedning og en Tolder.

Kirken fortjener det Modernavn, hvormed dens Børn har hædret den, og hvorunder de har elsket den

alle Dage. Ja, thi den har født os for Himlen ved sin hellige Daab. Den nærer oss ved sit Vidnesbyrd i Aands og Krafts Bevisning. Den har opbevaret for os den hellige Skrift gennem Tiderne. Det er gennem dens Hænder, at Bibelen kommer til den Enkelte. Det er Kirken, som fører os ind i Bibelen. Det er den, som, selv vejledt af Aanden i al Sandhed, udlægger Bibelen for os. Og det trænges. «Thi», siger Apostelen Peter, i Skriften «er der noget, som er svært at forstaa, hvilket de Ukyndige og de Ubefæstede forvende, ligesom og de øvrige Skrifter, til sin egen Fordærvelse». Kirken er saaledes lige saa uundværlig for Bibelen, som Bibelen er det for Kirken. Kirkens Vidnesbyrd og dens Forvaltning af de hellige Sacramenter gennem sine rettelig kaldede Tjenere følger os manende, opbyggende, helliggjørende fra vor Vugge til vor Grav.

Saa er det da Sandhed, hvad en gammel Kirkefader har sagt: «Den, der ikke har Kirken til Moder, kan ikke have Gud til Fader». Skulde vi saa ikke blive enige om at elske denne Moder mer, end vi har gjort?

Dersom vi ikke havde andre Beviser for Kirkens guddommelige Oprindelse og dens Character som guddommelig Frelsesinstitution paa Jorden, end Herrens Ord om den i Dagens Evangelium og deres Opfyldelse i Historien, saa vilde allerede dette være nok. Dens Vext har vært som Senepskornets fra et lidet Frø til et stort Træ. Denne Vext er noget Vidunderligt, noget ligefrem Enestaaende i Historien. Hvilket jordisk Rige kan opvise noget Lignende? Ikke ét. Selv de mægtigste sank i Grus i Tidernes Løb med al sin Magt og Herlighed. Christi Kirke begyndte hverken med jordisk Magt eller Herlighed, men i Ringeagt og under blodige Forfølgelser fra Jordens Mægtige og Herlige. Ikke Konger og Fyrster var dens Stormænd, men Martyrer paa Korset, paa Baalet, under Øxen. Og den *begyndte* ikke blot saa. Thi Martyriet har alle Dage været dens Storhed, ja dens dragende Magt. Denne Verdens Mægtige baner sig Vej ved Sverd og Baal og Brand for derefter at gaa tilgrunde ved de samme Midler. Kirken baner sig Vej trods Sverd og Baal og Brand, baner sig Vej gennem Martyriet til alle Folk og Tungemaal og Slægter. Og der er intet Tegn til, at Helvedes Porte skal faa Overhaand over den. Og Kirken sejrer ikke blot *trods* Martyriet, trods Forfølgelsen, Raahedens, Videnskabens, Dannelsens, Spottens Forfølgelse, men *ved* Martyriet som en hellig Udsæd. Det er, som nys sagt, alle Dage en ligefrem *dragende* Magt i Kirken. Thi de Hellige har alle Dage elsket at lide for Herrens Skyld, medens Menneskenaturen skyr Lidelsen. Derfor er dens sejrende Udbredelse i Verden en Kjendsgjerning, som ikke lader sig forklare naturligt. Kirkens Sejersgang gennem Tiderne er Historiens *Største Under*. Kirken er Guds Verk.

Men Kirken sejrer, fordi den har Jesus Christus *levende i sin Midte*. Den har ham i Ordet, hvori *han* taler til os alle. Den har ham i den hellige *Daab*. Thi hvad er Daaben andet end en Indpodning i ham selv som det sande Vintræ eller det sande Oljetræ? Den har ham selv i den hellige *Absolution*, hvori han selv siger til hver enkelt bodfærdig Synder: «Jeg tilsiger dig alle dine Synders Forladelse.» Thi paa hans Vegne taler hans rettelig kaldte og beskikkede Tjenere, til hvem han har sagt: «Hvo, som hører eder, hører mig», og: «Dersom I forlade nogen deres Synder, ere

de dem forladte». Den har ham levende i sin Midte i *Alterets* allerhelligste Sacrament, hvor han ikke blot samler os om sig i beundrende og taknemmelig Tilbedelse. Allerede dette vilde være nok, til at vi maatte sig med Patriarchen: «Sandelig, Herren er paa dette Sted, her er Guds Hus, her er Himmels Port!» Men han samler sine om sig som den, der hengiver sig til dem med hele sit Liv, hele sin Aand, som Gud og Mand, og det saaledes, at de, rettelig forstaaet, kan sige: Formedelst dette helligste Sacrament har jeg Jesu Christi Blod i mine Aarer! — Saaledes er Jesus Christus i sin Kirke. Deraf dens alt overvindende, sejrende Magt til Udbredelse gennem alle Tider og alle Riger.

Fremstiller Parabelen om Senepskornet os Billedet af Kirkens *Udvikling udad*, dens Vext i Tider og Folk, saa fremstiller Parabelen om Surdejgen os Billedet af dens *Udvikling indad*, dens Vext i Aandens Enhed. Thi Surdejgen er Billede paa Christi Aand, som skal gennemtrænge alle Christi Kirkes Lemmer og holde dem sammen i Organismens *Enhed*. Denne Enhed har ligget vor Frelser ganske særlig paa Hjerte, da han, strax før sin Bortgang, bad for sin Kirke: «Jeg beder ikke for disse alene, men ogsaa for dem, som ved deres Ord skulle tro paa mig», at de *alle maa være Et*, ligesom du, Fader, i mig, og jeg i dig, at ogsaa de maa være Et i os, for at Verden maa tro, at du har udsendt mig. Og jeg har givet dem den Herlighed, som du har givet mig, for at de *skulle være Et*, ligesom vi ere Et, jeg i dem og du i mig, for at de skulle være *fuldkommede til Et*. Joh. 17, 20 ff. Og Apostelen formaner til «at bevare *Aandens Enhed i Fredens Baand*. Der er *et* Legeme og *en* Aand, ligesom I er kaldte til *et* Haab i eders Kald, *en* Herre, *en* Tro, *en* Daab, *en* Gud og alles Fader, som er over eder alle, gennem eder alle og i eder alle». Eph. 4, 1 ff. «Ifører eder *Kjærligheden*, som er Fuldkommenhedens Baand. Og Christi *Fred* herske i eders Hjerter, til hvilken I og ere kaldte i *et* Legeme». Col. 3, 12 ff. «Jeg formaner eder, Brødre, ved vor Herres Jesu Christi Navn, at I alle skulle *tale* det samme, at der ikke skal være *Splid* iblandt eder, men at I skulle være fast forenede i *det samme Sind* og i *den samme Mening*». 1 Kor. 1, 10. — Som Herren saa Apostelen. Ogsaa for denne var Kirkens Enhed hans dybeste Hjertesag: «Dersom der da er nogen Formanig i Christo, dersom der er nogen Kjærlighedens Opmuntring, dersom der er noget Aandens Samfund, dersom der er nogen inderlig Kjærlighed og Barmhjertighed, da fuldkommer min Glæde, saa I *mene* det samme, have den samme *Kjærlighed*, ere *ens sindede*, *mene Et*». Phil. 2, 1 ff. Og de første Christne *var Et*. Thi «hele de Troendes Mængde havde *et* Hjerte og *en* Sjæl». Ap. Gj. 4, 32.

Jeg kan ikke læse disse og lignende Ord uden Smerte. Det er, som om det græder inde i mig, naar jeg sammenligner Bibelens Fordring med Virkeligheden, Bibelens Skildring af den første Tids Kirke med dens Tilstand i Nutiden. Hvor er Ligheden? Er det saa, at de Christne i Nutiden bevarer Aandens Enhed i Fredens Baand, saa det kun er den ugudelige Verden, der er Fienden, Forfølgeren? Nej, de kives og strides indbyrdes som bitre Fiender. Der er *Broderkrig* iblandt dem. Er det saa, at de mener og taler det samme? Nej, Tankerne er saa forskellige blandt os, at nær sagt hver Enkelt tænker sit for sig; og Talen er Stridens Tale. Er det saa, at de er

Dr. Knud Krogh-Tonning

Født i Statbelle 31. december 1842. Ble teologisk kandidat i 1867, dr. teol. 1883. Sin længste og betydeligste virksomhet både som sjelesørger og teologisk forsker badde han i årene 1886—1900 som sokneprest ved Gamle Akers menighet i Oslo. Han konverterte 13. juni 1900. Døde søndag Septuagesima, 19. febr. 1911, rammet av slag, på veien til høy-messen i St. Olavs kirke i Oslo. Er gravlagt på Vår Frelsers Gravlund.

fast forenede ved Kjærlighedens fuldkomne Baand? Nej, de mistænker hverandre, bagtaler hverandre, forfølger hverandre. Broder løfter Haand imod Broder og *fordømmer* ham! Der gives dem iblandt os, som saa at sige gjør Christenforfølgelse til sin Specialitet. Og dog kalder de sig Kirkens Lemmer og Christi Tjenere! Er Kirken det stille, hellige Fredens Sted paa Jorden, midt i Verdens Larm og Ufred, hvor Christne bor tilsammen med *et Hjerte og en Sjel*? Nej, Kirken, just Kirken er bleven Stedet for de aller bitreste Kampe, der føres mellem Mennesker.

Skulde da Kirken, saaledes som vi ser den iblandt os, være bleven som det Rige, der er splidagtigt med sig selv, og om hvilket Herrens strenge Dom lyder: Det kan ikke bestaa? Jeg spørger kun og beder eder: Spar mig for at svare! Enhver svare for sig selv!

Kirken, som vi ser den iblandt os, ligner saa lidet Fredsriget, som «Fredsyrsten» kom for at stifte, at jeg stundom i *dyb Anfægtelse* spørger mig selv: Har vi Christi Kirke iblandt os? Ja, findes den overhoved længer paa jorden? Er Aanden ikke vegne fra Kirken for længe siden?

Kunde det endda siges, at der arbejdes alvorligt paa en Forbedring af denne sørgelige Tilstand, på Kirkens Rejsning fra denne dybe Fornedrelse. Der er vistnok dem iblandt os, der arbejder for Aandens Enhed, dette det *største og nødvendigste Arbejde* i Tiden. Men de er saa forsvindende faa i Sammenligning med dem, der arbejder for at vedligeholde, ja om mulig udvide og uddybe den Kløft, der skiller Christne ad. Her er saa mange, som er Stridens, saa faa, som er Fredens Venner.

Dette *maa* blive anderledes, hvis det ikke tilsidst skal vise sig, at Kirken fra den Tid, da de Christne var *et Hjerte og en Sjel*, har gaaet tilbage som Krehsen og ikke fremad, som det alene sømmer sig for Guds Folk. Der maa bedes, og der maa arbejdes for Kirkens Enhed baade i det Indre og i det Ydre. — Der *bedes* overhoved altfor lidet iblandt os. Og aller mindst bedes der kanske om det, som Herren selv bad mest om i sin yppersteprestelige Bøn: Om Kirkens Enhed. Maatte vi dog blive enige om dette —

og hvor glad jeg skulde være, om jeg i denne Stund kunde lytte til et Ja fra Tusinder af Hjerter — hver eneste Dag at bede, som Herren bad: *Ut omnes unum sint*, at alle maatte vorde Et. Som Herren selv bad, siger jeg. Skulde dette ikke være Opfordring nok til at bede denne Bøn? Af hvem skulde vi heller lære at bede? Og naar vi beder, som han bad, da ved vi, at vi ikke beder, som dem, der ikke faar, fordi de «beder ilde». Da bede vi ret og tør trostigt stole paa Herrens Ord: Beder og I skulle faa. Ja, om alle Christne daglig vilde løfte dette Raab til Himlen, skulde Riget kanske komme, før vi drømte derom, komme med Enhed i Kjærlighed og Fred.

Men saa maa vi ogsaa *arbejde*. Vi maa først og fremst arbejde paa at tilegne os en fuldt ærlig Vilje til at *forstaa* hverandre. Thi hvor meget af Striden og Spliden beror ikke simpelthen paa ulyksalig Misforstaaelse, hævdet og forværret gennem Aarhundreder. Vi maa vorde ærlige nok til at lade Fordomme falde, naar der er bevist, at vi har misforstaaet hverandre. Det maa dog virkelig for christne Mennesker vorde en *Glæde* at erfare, at vi har Lov at tænke bedre om vor Broder, end vi har tænkt. Det Modsatte er dog en saa grufuld Unatur, at jeg helst vilde kalde det, ikke blot Synd, men Synd mod Naturen, som er anlagt paa at elske og ikke paa at hade. Det maa gaa op for os, at det er en grusom Synd for enhver Pris at holde Misforstaaelse, Strid og Splid oppe, ja at holde dette for *Tegn paa Liv* i Kirken. Hvad kan være mere *ligefrem modsat* det, vi nys har hørt af vor Herre og Frelser og hans Apostle? At noget saadant skal kunne forekomme, være muligt i Jesu Christi Kirke, staar for min Sjel som en anfægtende «Uretferdighedens Hemmelighed».

Vi maa samle vort Sind og vore Tanker mere om det ene, store, fælles Grundførnødne, der ener, end om det mindre Væsentlige, ja rent Uvæsentlige, der skiller.

Det maa blive os klart, at det er en dødbringende Synd, vi begaar, naar vi bærer over med Fritænkeriets Vildfarelser, der holder paa at trænge ind iblandt os med dødelig Gift under Skin af Fremskridt og Frigjørelse, medens vi paa samme Tid fordømmer christne Brødre for Ting af liden eller ingen Vegt. Det er klarligen just saadan Synd, Herren peger paa, naar han taler om at nedsluge Kamelen, medens man udsier Myggen.

Jeg siger med fuld Tillid: Fik Bønnen om og Arbejdet for Enhed i Kirken atter Magt blandt alle Christne, da skulde atter Hjorden samles om den ene Hyrde; da skulde Kirken blive en *uovervindelig Magt* i Verden, der i alle dens Forhold skulde forandre *alt* til det Bedre. Det skulde forvandle denne Verdens Ørken og bringe den til at «blomstre som Rosen». Den *skal* komme den Tid; thi Christus har sagt det; de Christne *skal* «blive Et»; thi Christus har bedet derom. Men lad os ikke lægge Opfyldelsen Hindringer i Vejen og forhale den, saaledes som vi kan det og gjør det med vor Selvklogskab, vor Ukjærlighed, vor Synd. Vi ved vistnok, at Kirken kan blomstre under Blod, Thi den har gjort det. Men det var dog ilde, om Trængslene maatte til for at drive christne Brødre sammen, om Blodet maatte til for at bringe Kirken til at blomstre. Lad os bede Gud om at afvende sin strenge Dom og give Kjærlighedens og Fredens Magt over vore Hjerter.

Dette er de Tanker, som Dagens Text har frem-

J'ACCUSE!

Refleksjoner omkring Petter Moens dagbok

Av dominikanerpater Finn Dominique Thorn

I høstens bokflom har Petter Moens dagbok fra hans fengselsopphold under krigen vakt berettiget oppsikt. I Verdens Gang for 18. og 20. januar har dominikanerpater Thorn skrevet to artikler om boken. Vi gjengir her den siste artikkel. I den første artikkel ga pater Thorn en analyse av det religiøse problem som P. M. ble stilt overfor da han satt i enecelle. Han viser hvordan P. M. ærlig og oppriktig ønsket å finne fram til troen på Gud, til overbevisning om kristendommens sannhet. Men intellektuelle vansker stilte seg hindrende i veien. Fornuften protesterte mot hjertets trang. Han var, som han selv sier, intellektuelt avskåret fra å tro. Med et trist sukk måtte han konstatere at han ikke klarte å finne «noen vei som forner ratio og credo...» Så fortsetter pater Thorn:

Det negative resultat Petter Moen nådde fram til var subjektivt betinget, og som sådant nødvendig. Men en riktig løsnig av det religiøse problem han ble stillet overfor var det ikke. Det aksiom han går ut fra er at reli-

gionen mangler alle objektivitetens kjennemerker. Den er et subjektivt psykologisk fenomen. Det er dette han mener han nå har fått utvetydig bekreftet. Religion er utelukkende følelse som skapes av behov.

Det er nettopp om dette debatten om religionen dreier seg. Er troen på Gud noe som har sin opprinnelse i mennesket selv, eller kommer den utenfra?

Det er ikke her plassen til å drøfte dette problem i hel dets bredde. Her skal bare pekes på at hvis ikke gudstroen kan gi objektive beviser for sin realitet, og for sin opprinnelse utenfor mennesket, så er den prisgitt den subjektive vilkårlighet. Da har troen intet med intellektet å gjøre. Da blir den bare «opplevelse» og «følelse». Det Moen søkte var en tro som ikke bare var hjertets sak, men også en intellektuell overbevisning. Meget klokt og riktig sier han:

«Det er ingen «feil» ved troen at den springer ut av angst — men den skal springe ut med minst den samme kraft som en overbevisende tanke.»

Som nevnt har kristne tenkere i alle århundrer, og ikke minst i våre dager, vært opptatt av dette spørsmålet om forholdet mellom tro og fornuft. Denne kristne tenkning er praktisk talt ukjent her hjemme. Denne mangel på klare kristne begreper forklarer den utglidning i religiøs svermeri som vi ofte støter på. Her var Petter Moen på vakt. Han ville ikke henfalle til noe som kunne karakteriseres som «religiøs nevrose». Selv i det syn av Kristi hode som han mente å ha sett mot selveggen finner vi ikke spor av eksaltasjon. Vi møter den samme skyhet for føleri hos en Sigrud Undset, når hun tar avstand fra enhver form for religiøsitet som «virker irriterende på ens intelligens».

Det kristne syn på troen er da det at den så langt fra å «sette hele «ratio» ut av kraft», tvertom forutsetter fornuften. Troen er — for å tale med Thomas Aquinas — en *actus intellectus*, — en akt av den menneskelige intelligens. Troen er ikke bare en hjertets sak, ikke bare en religiøs opplevelse, den er også en viden (viden her tatt i Thomas' betydning av *credere est cum assensu cogitare*). Men den viden troen gir er av en helt annen art enn den som erhverves ad ren rasjonell, diskursiv vei. Den er en viden «utenfra», en viden som mottas ad autoritativ vei. (Kfr. Paulus' uttalelse: «Hvorledes kan de tro der de ikke har hørt? Og hvorledes kan de høre uten at der er noen som forkynner?» Rom. 10, 14). Det er i denne forstand at der blir tale om «troens lydighet». Men troen er ingen blind lydighet. Den er ikke en antagelse av noe som strider mot fornuften, men forutsetter tvertom fornuften. Vi må vite hva vi tror på, dvs. vi må innse at vi gjør rett i å anta det som forkynnes som sannhet. Troen er m.a.o. en sende antagelse av en objektiv realitet. Men i og med at denne objektive realitet er noe guddommelig, så er det intet unaturlig i at den overstiger vårt menneskelige intellekts fatteevne. Men at noe ligger for høyt for vår intelligens betyr ikke at det i seg selv er ufornuftig. En elev i folkeskolen forstår ikke høyere matematikk, men

kaldt i min Sjæl, og som jeg har ønsket at faa udtale idag. Om mig selv har jeg ikke stort at sige. Menigheden ved, hvorfor jeg nu har maattet ønske at blive løst fra Embedet. Det var særlig for dens Skyld, at jeg strax efter at have indleveret min Afskedsansøgning fandt mig forpligtet til at offentliggjøre Grunden til mit Skridt i almindelige Træk. Men det har ganske vist kostet og koster mig fremdeles mere Kamp og Smerte, end jeg kan beskrive. Og et sterkt fremtrædende Punkt i denne Smerte og denne Smerternes Tid er Tanken paa Afskeden fra denne Menighed, som under henved fjorten Aars Virksomhed i dens Midte er bleven mig mere kjær, end jeg kan udtrykke for eder i Ord. Fra Menighedens Side er der aldrig vist mig og mine andet end Venlighed, Kjærlighed og Tillid. Og vi har vundet en Kreds af Venner, som vi aldrig vil glemme. For alt dette, udtalt i Ord og Gjærning, kan jeg nu paa mine egne og min Families Vegne kun sige et enkelt, hjerteligt: Tak! Denne Tak retter jeg ogsaa til mine Medbrødre i Gjærningen, denne Kirkes Functionærer i og udenfor det egentlige kirkelige Embede. Jeg skylder dem stor Tak for Kjærlighed og Tillid.

Jeg ved altfor vel, hvor megen Skrøbelighed, der har klæbet ved min Gjærning iblandt eder. Skulde jeg endog have stødt eller krænket nogen, beder jeg om Tilgivelse. Jeg har ikke villet det.

Er der noget, jeg særlig har søgt at fremarbejde i Menigheden, saa er det dette, hvorom Talen har været idag: Sansen for, at alle maa vorde Et i Tro, i Haab, i Kjærlighed, Et i Jesu Christi Legems Enhed. Det er min daglige Bøn og vil vedblive at være det ogsaa for denne Menighed, hvis Minde jeg altid vil bevare blandt mine kjæreste.

Saa tænker da, I kjære Brødre og Søstre, i Kjærlighed og i Bøn paa mig og mine, som gaar en dunkel og uvis Fremtid imøde!

Og Gud velsigne Gamle Akers Menighed og alle hans Tjenere i den, dens vordende Sogneprest og andre Betjente; Gud velsigne eder alle med al sin Naade og Gave. Amen.

derfor er ikke høyere matematikk fornuftstridig. Slik er vi mennesker «elever» — disipler — overfor Gud. Det er en slik viden troen er. Den er elevens tro på lærerens viden. Thomas' definisjon av troen som «cum assensu cogitare» vil altså si at viljen samtykker i at vår intelligens godtar en sannhet som overstiger dens fatteevne.

En slik tro har, og må ha, en rekke rasjonelle forutsetninger. Den forutsetter en «undervisning» fra Guds side. I det religiøse språk kalles det åpenbaring. Det forutsetter også at vi vet noe om at Gud er til, og at han både kan og vil sette seg i forbindelse med oss mennesker. Guds eksistens må ikke bare være en «tro» i betydning av formodning, ikke bare et fromt ønske, men en intellektuell overbevisning. Muligheten for en filosofisk, rasjonell bevisførelse for Guds eksistens må fastholdes. Videre må åpenbaringen ikke være noe som vi tror på bare fordi «det står i Bibelen». Der må historisk kunne påvises at en åpenbaring har funnet sted. Troen på Jesus Kristus må ikke bare være en «søte Jesus»-dyrkelse. Den må hvile på det objektive historiske faktum at han er et unikum i menneskehetens religiøse historie som ikke kan forklares ut fra kjente psykologiske lover. Endelig må kirken som Guds «lærer» kunne framlegge sine akkreditiver. (Kfr. Paulus' uttalelse: Scio cui credidi, — jeg vet på hvem jeg har trodd, og Augustin: Turpe est sine ratione cuiquam credere, — det er forkastelig å tro noe uten grunn). Holder ikke disse troens rasjonelle forutsetninger stikk, så kan intet menneske tro uten å krenke sin intellektuelle redelighet. (Dette betyr ikke at enhver kristen først må studere religionsfilosofi før han kan tro. Det betyr bare at en slik bevisførelse må kunne føres, og at enhver kristen har en mer eller mindre klar overbevisning om at den kan føres).

Alle disse forutsetninger for å tro manglet Petter Moen. Til gjengjeld hadde han en rekke forutsetninger for ikke å kunne tro. Det ser ut til at han er vel inne i moderne religionspsykologi. Han er påvirket av Max Stirners destruktive livssyn. Han kjenner psykoanalysens definisjon av Gudstanken som «kosmisk projeksjon av Ødipuskompleksets bindinger». Han anerkjenner ingen objektiv realitet utenfor menneskets psyke. Videre er han preget av protestantismens oppfattelse av kristendommen som «erfaring» og «personlig opplevelse».

«Far og mor og mange andre har utalige ganger sagt: Be til Gud, og du skal erfare sannheten i hans ord.»

Moen innrømmer at han «står meget forvirret overfor dette». Hermed er vi inne på de vanskeligheter hans religiøse oppdragelse har lagt i hans vei. Den kristendom Moen var oppdratt i fører sin opprinnelse tilbake til Luther. Men Luther var fornuftens svorne fiende. Hans emosjonelle, anti-intellektualistiske temperament var helt forskjellig fra Moens. Fordi vi her i landet har en luthersk statskirke skal all religiøs oppdragelse skje etter det lutherske skjema for tro og omvendelse. Men Luthers «opplevelse» av den kristne tro var så personlig preget at den ikke kan brukes som norm for alle. Den luthersk-pietistiske oppdragelse har da også ført utallige mennesker inn i tragiske konflikter. Hele Arne Garborgs liv er preget av denne konflikten. Nå har vi i Petter Moen fått et nytt vitnesbyrd om den sjelelige forvirring som oppstår når et intellektuelt temperament henvises til å gå den personlige opplevelses vei. Etter Luthers «oppskrift» burde alt ha ligget vel til rette for Moen. Han er fylt av dyp smerte over sin moralske ufullkommenhet. Han er ærlig til bunns i sin bønn og sin vilje til å tro. I sin fengselscelle lengtet han like sterkt som Luther i sin klostercelle etter «tårnopplevelsen». Men han klarte

ikke — som han selv sier — å tro «på ortodoks basis».

Hans «vei til Gud» følger også nøyaktig reglene for Oxford-gruppenes «guidance» (Moen kjenner uttrykket). Han sitter med papir og «blyant» og lytter til Guds tale i sitt indre. Men heller ikke her stemmer hans erfaring med «oppskriften». Med sin beste vilje evner han ikke å skjelve mellom Guds røst og sine egne ønsker.

I Petter Moen møter vi således en mann hvis sinn har vært fylt av Freuds spekulasjoner om Ødipus-komplekser, og av Max Stirners nihilisme. Særlig har den siste i mange år preget hans livsholdning, inntil han en dag sto «med begge bena midt oppe i sadismen og voldttektsfilosofien. (I fange nr. 5984 møter Moen et prakteksempel av den Stirnerske amoralitet. Dette i sannhet biologiske menneske lider ikke av noen komplekser i retning av undertrykte instinkter! Motsetningen mellom denne triste skikkelsen og Moens noble personlighet bidrar ikke minst til å gi denne dagboken en både merkelig og gripende kontrastvirkning). Overfor en slik biologisk og psykoanalytisk livsinnstilling var de religiøse motforestillinger som satt igjen fra Moens kristne oppdragelse både utilstrekkelige og virkningsløse. Man kan derfor si at når Moen ikke fikk kristendommens nøkkel til å passe i tilværelsens lås, så var det fordi han brukte en feil nøkkel.

Det Moen manglet var ganske enkelt religiøs opplysning som nøyaktig klarlegger forholdet mellom tro og fornuft. Siden han ikke kan godta den kristendomsform hans foreldre fremla for ham, ber han om «sann opplysning og erfaring». Han ønsker inderlig han hadde én han kunne tale ut med. Videre ønsker han seg en bibel, og Pascals «Pensées». Hva bibelen angår så er det et spørsmål om ikke hans forutfattede idéer også her hadde lagt ham hindringer i veien. Ville han ha godtatt evangeliene som autentiske historiske dokumenter? Hvordan ville han sett på beretningene om Kristi oppstandelse? Ville han satt oppstandelses-visjonene på linje med den visjon han selv mente å ha hatt? Alt tyder på at en mann som Moen først måtte ha hatt en rasjonell klargjørelse av disse problemer før han hadde kunnet tro på bibelen som Guds ord. (Skal man dømme etter innleggene i Hedenius-debatten så råder der hos oss en nærsagt analfabetisk uvitenhet omkring den teologiske forsknings resultater i disse spørsmål). Pascal derimot hadde sikkert betydd en verdifull hjelp for ham. Hvorfor ønsket han akkurat å få «Pensées»? Visste han at Pascals «Tanker» nettopp dreier seg om hans hovedproblem, forholdet mellom tro og viden? Der hadde han kunnet lese følgende:

— Vi må vite å tvile når tvil må til, hevde noe for sikkert hvor det er på sin plass, og underkaste oss der det er det rette. Den som ikke kan denne kunst begriper ikke hva fornuftens styrke ligger i.

— Fornuften ville aldri underkaste seg, var det ikke fordi den innså at der gis tilfelle da den bør undergi seg. Derfor er det rett at den underkaster seg når den finner at den bør gjøre det.

— Underkastelse og bruk av fornuften. — I dette består den sanne kristendom. (Pater Lutz' utg. side 194).

Et t budskap når ham dog utenfra: kirkeklokkene som ringer. Det er påfallende hvor ofte han nevner det. Det er også tydelig at det har kalt på noe inne i ham:

«Jeg føler en stor trang i dag etter å be til Gud. Jeg greier ikke alt dette alene. Jeg vil gjøre det når klokkene i Trefoldighet ringer. Jeg vil be om å få leve og oppfylle livets og kjærlighetens lov ved Bellas side.»

Trefoldighetskirken representerte den lutherske kristen-

tradisjon her hjemme. Det er helt naturlig at det var den Moen tenkte på når han skrev at han enda en gang har forsøkt å prøve «fedrenes visdom». Men for oss norske vil dette ikke bare si Luthers opplevelse av kristendommen. Fedrenes visdom er også den tro som kong Olav døde for på Stiklestad, den tro som reiste Nidaros-dommen og inspirerte Draumkvedet, Kristins, Olav Audunssøns og Paul Selmers tro, den tro som vi nå alle vet var hemmeligheten i Sigrid Undsets liv. Denne visdom var Petter Moen avskåret fra å prøve. Som det norske folk i 400 år har vært avskåret fra å prøve den.

Når vi forsøker å finne fram til de årsaker som hindret en mann som Petter Moen i å tro, skal det også tilføyes at den katolske kirke må ta sin del av skylden, for så vidt som det var forfallet innenfor kirken ved slutten av Middelalderen som ga støtet til Luthers opprør mot all ytre kirkelig autoritet, og førte ham inn i den religiøse subjektivismen. Men siden da har den katolske kirke gått gjennom to store reformbevegelser, den som i det 16. århundre er knyttet til Tridentinerkonsiliet, og den som Leo den 13. ga støtet til i det 19. århundre, og som har ført til vår tids katolske renessanse.

Selv om der ikke ble annet igjen fra vår frihetskamp enn Peter Moens rop etter sann tro, så har den ikke vært forgjeves. De menn som er det norske folks åndelige veiledelse — både kristne og ikke-kristne — ville gjøre rett i å se på dette enestående «document humain» som et flammened «J'accuse», — et anklageskrift fra en mann som ble berøvet selve troens mulighet. Blir dette hørt og forstått, da har han oppfylt en misjon. Da er Petter Moens vitnesbyrd fra den annen side av graven «en ildsøyle», en varde som fra Norges fjell lyser over mange land.

Etter fleres oppfordring har vi tatt opp ovenstående artikkel i vårt blad, men forbeholder oss å stå fritt til en eventuell påfølgende diskusjon.

R e d.

Fastelavnsfest

Fastelavnssøndag er eslet Mariakongregasjonen på lang sikt fremover, og det er allerede blitt tradisjon, at det lages til fest på denne dag. Ettersom dagen står i offerets tegn og i vårens tegn er dette symbolsk for festens hensikt, for det er barnet det gjelder den gang. Barnas sommerdrøm om frihet og lek i skog og mark, på grønne enger og badestrand, og dertil sjansen til å stifte nærmere bekjentskap med alle de hyggelige landsens dyrene, som mange kanskje bare kjenner fra billedbøkene. Endelig skal de bo i et hus som er helt annerledes enn hjemme, annerledes enn husene i byen i det hele tatt. Og det beste av det hele er at huset er ikke lengre en drøm i det blå. Det er vårt eget hus, barnas, ungdommens og de eldres hus. Det er bygd av solid norsk tømmer, nytt og vidunderlig, med peisestue og solveranda og alt som hører til i en ekte skogshytte. Og den ligger i en av Norges vakreste egner, i traktene ved Randsfjorden på det skogrike Hadeland. I disse bygder hadde vår kirke engang dype røtter, og ennå vernes med stor pietet rike minner fra hine tider, i gamle stenkirker og andre minnesmerker.

Fra fastelavn til fastelavn har Mariakongregasjonens damer, og spesielt damene i Feriehjemmets sykkubb med byggekomitéens energiske formann fru Aggi Bruce i spissen, arbeidet så å si hver dag for å nå dette mål. Men på

denne ene dagen i året er alle trosfeller, fra alle foreninger og alle enkeltpersoner innbudt til fest for med samkjensle å ta et løft for denne saken, som gjelder oss alle. Og hvem vil ikke gjerne gjøre et offer, når det gjelder barna og ungdommen, ja i det hele tatt en sak, som kan få så stor betydning for vårt menighetsliv fremover i tidene. Ettersom det nå er offeret som teller i livet, vil vi med glade hjerter kalle dagen en festdag, selv om vi skulle bli mere letet for vårt jordiske gods enn vi tenkte. Men på den anen side vil heller ingen gå tomhendt hjem, for som sagt har kongregasjonens damer vært i travel virksomhet.

Der nevnes allerede nå over 600 nyttige og verdifulle gjenstander til tombolaen, alt meget pent utført håndarbeide. Til dette er det kommet en anselig samling større ting til utlodning. Den kunstneriske underholdning ligger i de beste hender, fullstendig program kommer i neste nr. av St. Olav.

Alt tegner således til å bli en av de store begivenheter, og festen vil vare to hele dager til ende, idet barna får sin avdeling lørdag.

Nå står det bare igjen å ønske godt frammøte fra alle menigheter i Oslo og omegn, så det blir fullt hus og godt humør.

Visstnok er det så, at huset er kjøpt og kjøpekontrakten så å si i orden. Men å reise en så stor sum har ikke kunnet skje uten ved lån, dvs. av penger som Mariakongregasjonen har samlet til inventar. Derfor trenges det nå et solid håndslag for å få alle kontoer i orden — pantegjeld og utvidelser! Og det vil gå, når vi løfter i flokk.

Vel møtt på fastelavnssøndag!

Sigrid Øde.

Fransiskanerbesøk

Velærverdige pater dr. A. van Leeuwen, O.F.M., lederen for fransiskanernes hollandske ordensprovins, som de herværende fransiskaner henhører under, har i disse dager vært på besøk i Norge. Han er fulgt på reisen av velærv. pater Th. Notenboom, O.F.M., tidligere sokneprest til St. Hallvards kirke, Oslo.

De greske barna

Norsk Katolsk Kvinneforbund har sendt en henstilling til generalsekretær Trygve Lie i F.N. om å gjøre hva der kan gjøres for å få sendt de røvede greske barn tilbake til sitt land og til sine hjem.

UTLANDET:

VATIKANET

Daglige sendinger på 20 språk fra Vatikanets kringkaster i Det Hellige År.

Tirsdag den 3. januar kunngjorde Vatikanets kringkaster at det i anledning Det Hellige År fra søndag den 8. januar vil bli sendt ut særlige programmer på 20 språk hvoriblant russisk hver dag. Utsendelsene begynner om søndagene kl. 10.15 med kringkasting av Messen. Om hverdagene starter utsendelsene kl. 13.15 og varer til kl. 21.

200 000 pilegrimer besøkte Peterskirken den første uken i Det Hellige År.

Omlag 200 000 pilegrimer besøkte Peterskirken den første uken i Det Hellige År. Paven ga 102 private og særlige audienser og mottok over 3 200 pilegrimer gruppevis i audiens. I løpet av en dag passerte omlag 30 000 pilegrimer gjennom Den Hellige Dør.

CHINA

Det katolske universitet i Peking er fremdeles åpent.

«Det katolske universitet i Peking, Fu-Jen, er fremdeles åpent, men arbeider under de største vanskeligheter,» heter det i en uttalelse av dr. H. C. E. Zacharias som inntil fornylig ledet det etnologiske vitenskapelige arbeide ved universitetet, til Internasjonal Katolsk Pressetjeneste. Dr. Zacharias måtte forlate universitetet og China for ikke lenge siden.

«Da det akademiske studieår var til ende,» forteller han videre, «ble det katolske universitet i Peking legalt gjort til en selvstyrende institusjon, ledet av en gruppe personer valgt av professorene, studentene, geistlighet og tjenerskap. Kirken er bare representert ved en person, nemlig av universitetets rektor på hvem alt ansvar er lagt. Flere fakulteter har fått redusert lærerpersonalet i betraktelig grad.

DE FORENTE STATER

Katolikene i Europa er De forente staters beste forbundsfeller, hevder amerikansk journalist.

De forente staters beste allierte i Europa er de mennesker som har tatt arbeidet opp for å virkeliggjøre et nytt, kristent samfunn, hevder en amerikansk journalist i en artikkel til den store, amerikanske ukeavis «The Tablet» som utkommer i Brooklyn. Materialister av den gamle skole, kyniske forretningsfolk og politikere kan nok opptre meget høflig og til og med underdanig i dag, men i det lange løp vil det vise seg at deres grenseløse selviskhet gjør dem til upålitelige forbundsfeller. De vil komme til å inngå kompromisser med en hvilken som helst mektigere herre, akkurat som de kompromisset med Hitler. Dette gjelder både Frankrike, Tyskland og Italia i dets forhold til Russland.

Det som verner idéen om det frie menneske i Europa er den kristne livsfilosofi. Idéer som er sterkere enn trangen til personlig komfort og sikkerhet er de eneste våpen som De forente stater kan ha tillit til.

Det kristne program har reddet Italia og gjort det til det land hvor Marshall-hjelpen har ført til de største og beste resultater. De krefter som står bak gjenkristningen av Frankrike og Tyskland er de hovedkrefter europeisk samarbeide kan bygges på.

Den moderne katolisismen i Spania har mer enn noe annet gjort dette land sterkt nok til å trosse den kommunistiske utfordring.

Disse fremsynte europeere lengter etter et amerikansk ideologisk program som kan hjelpe dem til å bygge opp et nytt Europa. I sin vanskelige kamp for å skape en bedre fremtid har de måttet ta kampen opp ikke bare med kommunismen, men også med gårdagens hedenske, materialistiske krefter som er kommunismens ubevisste allierte.

Slik som de sosialistiske partier i Europa støttes av den britiske arbeiderregjering, burde de kristne krefter i Europa støttes av De forente stater. Samarbeidet med amerikanske fagforeninger har hjulpet italienerne til å reise sin frie fagbevegelse som er kontrollert av de kristne demokrater. De har allerede klart å hindre kommunistene i deres forsøk på å få i stand generalstreik.

De forente stater bør bli klar over hvilket Europa de vil garantere for: for et Europa som ikke bare er forenet, men støpt sammen av et kristent samfunnsprogram.

FRANKRIKE

Det legevitenskapelige byrå i Lourdes.

Sjefen for det legevitenskapelige byrå i Lourdes, dr. *Leuret*, har gitt pressen interessante opplysninger om den legevitenskapelige kontroll helbredelsene underkastes.

Dr. *Leuret* slår fast at en rekke av de helbredelser som har funnet sted ikke kan forklares av vitenskapen. Som eksempel nevner han barn som, født lamme, fra den ene dag til den annen har begynt å gå uten at noen har lært dem det.

Dr. *Leuret* fremhever at det legevitenskapelige byrå i Lourdes rår over de mest moderne innretninger og laboratorier, slik at det meget hurtig lar seg gjøre å sondre mellom virkelige helbredelser og slike hvor pasienten innbiller seg at han er blitt helbredet på en overnaturlig måte uten at en slik hel-

bredelse har funnet sted. Byrået har f. eks. til sin disposisjon det mest moderne røntgenanlegg i hele Europa og rår over en fullstendig stab av medisinerere.

Før en helbredelse blir kunngjort, foretas en rekke legevitenskapelige undersøkelser. Alle syke som kommer til Lourdes må fremlegge en diagnose, stilt av en medisinsk autoritet, og denne diagnose blir så bekreftet av det medisinske byrå. Alle som formodes helbredet må innfinne seg i byrået og underkastes grundige undersøkelser av både troende og ikke troende leger. Først flere måneder senere blir resultatet av undersøkelsene forelagt den geistlige myndighet.

Dr. *Leuret* understreker at den legevitenskapelige kontroll i Lourdes skjer med den største vitenskapelige samvittighetsfullhet, og retter en oppfordring til alle sine medisinske kolleger i hele verden om å slutte seg til det stadige voksende tall på leger som reiser til Lourdes.

ITALIA

Ny katolsk ukeavis i Rom.

I Rom utkommer det nå en ny katolsk ukeavis «Vie Nostre» — Vår Vei — som har satt seg som oppgave å propagandere for Pavens tanke om den store tilbakevenden. Særlig vil den ta sikte på å vinne de katolikker tilbake for Kirken som er forført av kommunismen.

Internasjonal esperanto-kongress i Rom i Det Hellige År.

Den 22. internasjonale, katolske esperanto-kongress vil bli holdt i Rom i Det Hellige År i dagene fra den 10—17. august. Alle taler, foredrag og diskusjoner vil bli holdt på esperanto meddeler formannen for organisasjonskomitéen, pater *Modesto Caroli*, O. F. M., som er professor ved det internasjonale kollegium St. Anthony i Padua. Kongressen vil bli mottatt av Paven.

POLEN

Den tidligere polske statsminister Stanislaw Mikolajczyk om Kirkens kamp i Polen.

Den tidligere polske statsminister *Stanislaw Mikolajczyk* som for nærværende lever i Washington, har nylig uttalt til en representant for den amerikanske katolske pressetjeneste at Kirken er den eneste tilflukt og det eneste holdepunkt for de millioner av ulykkelige mennesker som er prisgitt det kommunistiske slaveri i Øst-Europa. Om polakkene ikke hadde Kirken å gå til for å få trøst og nytt iivsmot, ville de ikke være i stand til å bære den dobbelte byrden av økonomisk og personlig usikkerhet som det kommunistiske styre har lagt på dem. «Ingen som ikke var vitne til den fortvilelse og hjelpeløshet som overkom de folk som ble overrendt av kommunismen, kan måle det polske folks skjebne,» erklærte *Mikolajczyk*.

De polske kommunister er helt klar over at kommunistene ikke kan overvinne motstanden så lenge Kirken lever, uttalte *Mikolajczyk* videre. Siden de grep makten har de gjort alt for å tilintetgjøre Kirken. For å få brutt kontakten mellom folk og Kirke, har de lagt alle mulige vanskeligheter i veien for religionsutøvelsen. Mange prester er dømt til døden eller lange fenselsstraffer på falske anklager, andre er blitt mishandlet og myrdet av kommunistiske forbryterbander.

Kirkens urokkelige motstand har ifølge *Mikolajczyk* fremkalt stor beundring hos hele den polske befolkning. I større skarer enn noensinne søker polakkene til kirkene for å hente trøst og styrke hos sine åndelige veiledere.

ROMANIA

Under ed forpliktet til å hate.

Offisielt finner det ikke sted noen kirkefølgelser i Øst-Europa, da de kommunistiske regjeringene hevder at der eksisterer hel og full religionsfrihet. Dette er nå en gang deres måte å drive propaganda på. Men hvordan de stiller seg til religionen og hvilken ånd som behersker dem fremgår tydelig av et dokument som er offentliggjort i Romania. I statens kunngjørelsestidende er offentliggjort den trohetsed offiserer og soldater i den rumenske armé nå må avlegge. Den lyder slik: «Jeg sverger av hele mitt hjerte å hate alle fedrelandets og det arbeidende folks fiender . . .»

SLOVAKIA

Den kommunistiske terror mot befolkningen i Slovakia fortsetter.

«Luxembourger Wort»'s korrespondent i Slovakia gir følgende enkeltheter fra kirkefølgelsen i Slovakia:

Staten har avskaffet følgende helligdager: Kristi Himmelfartsdag, Kristi Legems fest, Maria Himmelfart og helligdagen til feiringen av Maria ubeflekkede unnfangelse. På alle søndager settes det opp «frivillige» arbeidsbrigader. Alle kontrolleres, og den som ikke møter opp, må ta følgene. Alle som besøker kirkene blir kontrollert. Det er på det nærmeste livsfarlig å snakke med en prest. Frykt har grepet alle. Den ene våger ikke å betro seg til den annen.

I Lamac i nærheten av Pressburg hadde innbyggerne begynt å bygge en kirke. Materialene ble straks beslaglagt, og det ble bestemt at de skulle brukes til å bygge en dansesal. I den s. k. femårsplan er det nemlig ikke regnet med bygging av kirker og reparasjoner av kirkebygg.

Salesianerne, hvis orden er meget utbredt i Slovakia, er berøvet 4 av sine institusjoner: i Michalovce, Sillicin, Tyrnau og Komorn. I deres institutt i Bratislava har statspolitiet slått seg ned.

SPANIA

Den liberale sveitsiske avis «Neue Züricher Zeitung» krever rettferdighet for Spania.

Den verdenskjente, liberale sveitsiske avis «Neue Züricher Zeitung» som er kjent for sin lidenskapsløse og objektive vurderinger, har brakt flere artikler om forholdene i Spania som gir et ganske annet inntrykk av spanske forhold enn kalvinsk fanatisme og rød radikalisme har påtvunget folk på våre breddegrader. Avisen skriver i en av sine siste artikler følgende:

«At Spania fortjener å bli «straffet» for sin holdning under den siste krig, har man vanskelig for å forstå, når man i dag ser hvordan Tyskland, Italia og Østerrike blir behandlet. Å treffe forholdsregler mot Spania på grunn av dets regjeringsform kan man ikke se det berettigede i, når man betrakter forholdene i Øst-Europa. Om forholdene i Spania begynner folk endelig å få en riktigere forståelse av. De skyldes i langt høyere grad de moralske, politiske og økonomiske forhold som har formet det spanske folks skjebne gjennom århundrer, enn særlige egenskaper og metoder ved Francos styre. Jevnfører man forholdene for det enkelte menneske i Spania og i politistatene i Øst-Europa er det sannelig på høy at man fjerner det jernteppe som er satt opp mellom Spania og de vestlige demokratier.

Det er mulig at det var en tid da opposisjonelle kretser i Spania ønsket utenlandsk hjelp til å gjennomføre en omveltning. Men denne tid er nå forbi. Følelsen av å være utsatt for en urettferdig forfølgelse fra omverdens side er den helt dominerende i alle samfunnslag i Spania i dag. Den veier tyngre enn all kritikk av Francos styre. Før man tar itu med å hjelpe «utviklede områder» i andre verdensdeler, burde man vinne tilbake for Europa et av dets store kulturfolk. Uten dette folk er vår verdensdel en torso.»

TSJEKKOSLOVAKIA

Den nye ekteskapsloven.

Den tsjekkiske regjering har kunngjort at den vil overta alle kirkeregistre over fødsler, ekteskap og dødsfall i forbindelse med den nye ekteskapslov som trådte i kraft nyttårsdag. Loven har fratatt Kirken retten til å foreta lovlige vielse. Fødsels- og dødsattester og ekteskapsattestifikater må for fremtiden bare utstedes av de kommunale myndigheter. Loven erklærer at alle kirkeregistre skal gå over i statens eie, men biskopene har instruert prestene om ikke å utlevere registrene.

Det første ekteskap etter den nye lov ble inngått i rådhuset i Korim i Bøhmen. Ekteparet mottok som gaver fra borgermesteren en bok «Stalin ved horisonten» og av de lokale kommunistledere noen bøker, forfattet av statsminister M. Zapotocky.

TYSKLAND

En viktig komité har begynt sitt arbeide.

Som tidligere omtalt i St. Olav ble det som et resultat av de drøftelser som fant sted på «Katolikkenes dag» i Bochum i fjor, nedsatt en komité for å finne frem til en løsning på striden mellom kapital og arbeide etter de linjer som er trukket opp i de pavelige ensyklikaer. Komitéen ble sammensatt av 10 representanter for fagforeningene og 10 for industri- og næringslivet. Komitéen hadde sitt første møte i Mainz den 28. november. Samtlige medlemmer var møtt frem til dette møte, dessuten teologer, sosiologer og sosialøkonomer som var anmodet om å delta i deres egenskap av fagfolk. Det ble nedsatt flere underkomitéer og fastsatt terminer for deres

rapporter. Hensikten er å fremsette lovforslag som knesetter prinsippet om arbeidernes medbestemmelsesrett i bedriftsledelsen. Man er klar over at praktiske og gjennomførbare forslag krever omhyggelige forarbeider.

Bare 12 protestantiske prester har sluttet seg til det kommunistiske parti i den tyske Øst-sonen.

Den evangeliske biskopen av Berlin, dr. *Otto Dibelius*, erklærte i en tale han for noen tid siden holdt i München at av de 7000 protestantiske prestene i øst-sonen var det bare 12 som hadde sluttet seg til det kommunistiske parti. «Det foreligger ingen mulighet for,» erklærte biskopen videre, «at det kan sluttet noen overenskomst mellom den protestantiske kirke og den kommunistiske regjering på prinsipielt grunnlag.»

De kristne demokrater vinner borgermestervalget i Essen.

I begynnelsen av desember vant de kristne demokrater i Tyskland sin største valgseier etter valgene til Forbundsdagen som fant sted i august. Deres kandidat, dr. *Hans Toussaint*, ble valgt til borgermester i Essen som er den største by i Ruhr-distriktet. Dr. Toussaint fikk 115 416 stemmer, mens hans farligste motstander, sosialdemokraten *Wilhelm Neswandt*, bare fikk 54 551 stemmer.

Når valget denne gang ble forelagt borgerne direkte, skyldes det at man ved 5 voteringer i bystyret ikke nådde frem til et endelig resultat. Valgresultatet tillegges en så meget større betydning som sosialdemokratene førte valgkampen etter statspolitiske og ikke etter kommunalpolitiske linjer og rettet hovedangrepet mot Forbundsrepublikkens statsminister, dr. *Konrad Adenauer* som er katolikk og kristen demokrat. Selveste lederen av det tyske sosialdemokratiske parti, dr. *Kurt Schumacher*, ble sendt i ilden for å få valgt sosialdemokratenes kandidat.

TYSKLAND

Sovjetrussisk offiser hylder «Folkepolitiet» som en del av den røde armé.

På en konferanse som nylig ble holdt i Seelow utenfor Berlin av offiserer i det tyske «Folkepoliti», uttalte den sovjetrussiske kaptein *Legin* at «folkepolitiet» i Øst-sonen er en del av arméen til den fredselkende Sovjetunion. Han ba de tilstedeværende alltid å vise seg verdig den tillit Stalin hadde vist dem.

I en svartale uttalte representanten for distriktkomitéen til det kommunistiske parti, *Paul Stellmacher*, bl. a.:

«Vi skal hjelpe til å slå ned den amerikanske imperialismen og dens hjelpere i Vest-Tyskland, også med våpenmakt om det skulle vise seg å være nødvendig.»

Forskjellige rapporter fra Øst-sonen sier at det nå bygges en rekke militærkaserner på flere steder i sonen og at kommunistene har planer om å innføre alminnelig verneplikt under betegnelsen «Nasjonal tjenesteplikt» i tilknytning til den kommunistiske «Nasjonale Front». Ungdom i alderen fra 26 til 31 år vil først bli innkalt. Utdannelsen vil bli ledet av personale fra «Folkepolitiet».

Folkeoppdragelse i kommunistisk ånd.

I en rundskrivelse av den 5. november 1949 fra undervisningsministeren i Thüringen til de forskjellige skolestyrer heter det følgende:

«Det er en direkte forhånelse av alle fremskrittssvennlige mennesker at det ennå finnes skoler hvor klasseværelsene er utstyrt med religiøse bilder og Bibel-sitater. Det er et urimelig forlangende at et fremskrittsmenneske skal behøve å bevege seg blant dette skrap. Undervisningsministeriet foreslår derfor at dette skrap fjernes og erstattes med bilder av kjente sosialister og sitater av sosialistiske politikere. Det må være en æressak for alle fremskrittslærere å få fjernet dette religiøse tøv fra veggene, som bør smykkes med bilder av Stalin, Lenin og Pieck.»

Ennå vet man ikke hvilket standpunkt det ungarske episkopat har tatt til dette nye krav. Man vet bare at de er fast besluttet på ikke å tåle flere overgrep fra de rødes side.

Hittil har regjeringen utbetalt lønninger til presteskapet. Man regner likevel med at utbetalingen av lønninger i fremtiden vil bli gjort betinget av avlagt lojalitetsed.

Flyktningene forteller videre at alle ordensfolk jages bort fra sine klostre, særlig fra slike klostre som har jord. De føres sammen i s. k. sentralklostre, deles opp i roder og tvinges til forskjellig slags kroppsarbeide. Også de ordensfolk som arbeider på sykehus og i skolene utsettes for slike

forfølgelser. Men til tross for alle overgrep øker ordenskalene, og tallet på dem som velger ordenslivet vokser stadig. Folket slutter fastere opp om Kirken enn noensinne.

UNGARN

Et år siden kardinal Mindszenty ble arrestert.

Kirke- og undervisningsministeren i Ungarns kommunistiske regjering bekreftet i en rapport han nylig avla for det ungarske parlament at katolikkene er like usvekket og fylt av samme kampånd et år etter arrestasjonen av kardinal Mindszenty. Han fremholdt at de protestantiske menigheter har vist «en samarbeidets ånd», men at det ikke er noe som tyder på forståelse fra den katolske kirkes side. Han rettet en advarsel til de katolske biskoper og understreket at regjeringen nå venter vilje til samarbeide og at tiden nå er inne til at de i ord og handling viser at de vil støtte «folkerepublikken.» Han unnlot heller ikke å gripe til den velkjente kommunistiske taktikk som består i å forsøke å skape en kløft mellom episkopatet og prestene med følgende uttalelse: «Det lavere presteskap ønsker en forståelse, og det er på tide at biskopene nå slutter opp om det nasjonale og internasjonale freds- og gjenreisningsarbeide. Den som ikke er villig til det, dømmer seg selv.»

Det er nøyaktig det samme språk som ble brukt for et år siden da kardinal Mindszenty ble satt ut av spillet og man håpet at Kirken ville bli «medgjørilig».

Lojalitetsed også til den ungarske regjering.

Ungarske flyktninger som er kommet til Lyon, forteller at den ungarske regjering nå har besluttet å ta etter den tsjekkosllovakiske og forlange lojalitetsed av den katolske geistlighet.

KATOLSK AFTENSKOLE

Vi meddeler Dem herved at det er opprettet en katolsk aftenskole med høyskolenivå. Skolen står under ledelse av univ.stip. Daniel Haakonsen.

Da vi antar at det er i alles interesse at man utdyper sine kunnskaper om sin religion, oppfordrer vi Dem til å melde Dem på kursene enten gjennom Deres lag eller på Forbundets kontor, Akersv. 5. Kontoret holdes åpent etter høymessen søndag den 28. jan. og 4. febr. Kursavgiften betales ved innmeldelsen. For å få en oversikt over antall deltagere, ber man Dem å tegne Dem i god tid.

Ifølge nedenstående plan begynner forelesningene for våremestret torsdag den 9. febr. kl. 19.30 (7.30). Prisen for kursene er:

For ett kurs kr. 5.00
 » to » » 8.00
 » tre » » 10.00

Kurs I. kl. 19.30.

9/2 1) *Pater Thorn O.P.*: Den lutherske reformasjon.
 16/2 2) Reformasjonens innførelse i Danmark og Norge.

23/2 3) Dansk-norsk statskirke. Hauge-vekkelsen.

Kurs II. kl. 20.30.

9/2 1) *Pater Lutz O.P.*: Tro og fornuft.
 16/2 2) Kristus, det gudommelige sannhetsvitne.
 23/2 3) Rasjonalistiske tolkninger av Evangeliet.
 2/3 4) Troen som en viljens og hjertets sak.
 9/3 5) Troen som nådens verk.

Kurs III. kl. 19.30.

2/3 1) *D. Haakonsen*: Henrik Wergeland: «Skabelsen, Mennesket og Messias.»
 9/3 2) «Skabelsen, Mennesket og Messias.»
 16/3 3) Henrik Ibsen: Brand.
 23/3 4) Bjørnstjerne Bjørnson: Over Ævne I.
 30/3 5) Arne Garborg: Læraren.

Kurs I. (fortsett) kl. 20.30.

16/3 4) *Pater Thorn O.P.*: Pietismen og legmannsbevegelsen. Brytninger innen statskirken.
 23/5 5) Kulturkampen og sekulariseringen i 1880-årene.
 30/3 6) Den katolske kirkes stilling og oppgave i Norge.

ST. OLAVS FORBUND

ØSTERRIKE

Tidligere borgermester i Brno viet til katolsk prest.

En tidligere borgermester i den nest største byen i Tsjekkoslovakia, Brno, dr. *Walther*, ble viet til prest av kardinal Innitzer i Wien i midten av november. Dr. *Walther* ble fordrevet fra Tsjekkoslovakia i 1945 p. g. a. sin tyske avstamning. Han kom til Wien hvor han etter noen tid sluttet seg til benediktinerne, hos hvem han begynte å studere til prest.

LITTERATUR INNGATT TIL REDAKSJONEN:

N. W. DAMM & SØN: Eugenie Winther: **Trollungene utenlands.** 121 s. 3. opplag.

ENRICO VERDESI, ROMA: Biskop dr. J. O. Smit & Mgr. H. O'Flaherty: **O Roma felix. Practical Guide for Walks in Rome.** Med illustrasjoner og karter. 580 s. Pris: Lire 800.

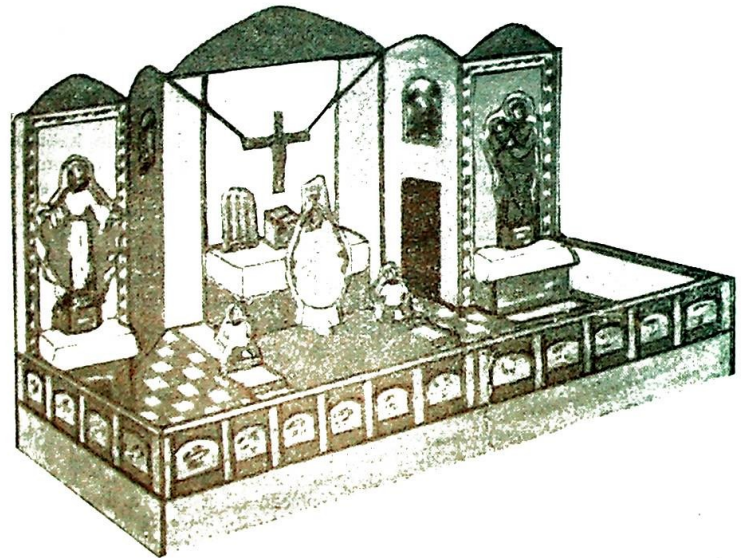
HERDER, WIEN: J. A. Jungmann, S. J.: **Missarum Sollemnia.** Geschichte und Erklärung der Mess-Liturgie. II. Auflage. Bd. I. S. 610. Bd. II. S. 622. Pris: Sv.fr. 60,—. DM. 50,—.

KATOLSK BOKNYTT

Arnold Lunn: Tro og Fornuft.

Eystein Forlag A/S har foranlediget den første bok utgitt på Dreyers Forlag, Oslo. Det er Arnold Lunn: *Tro og Fornuft*, oversettelse av annen del av den kjente «Now I See». Det har blitt en verdifull liten bok som nettopp i den løpende diskusjon om tro og viten har en oppgave. Boken er en morsom og lettlest populær apologetikk med friske og ofte overraskende argumenter.

Kr. 8.— hft. Fås gjennom bokhandlene.

Messen i utklipp

Vi har fått stilt til rådighet et lite antall hefter med *Messen i utklipp*. De er fremstilt av Daniel Lord, S. J., på The Queens Work. Det er et vakkert lite verk hvor barna selv uten bruk av saks eller lim kan reise et alter og vise de vesentlige situasjoner i messens gang. På den måten blir messen hurtig noe kjent og kjært for barna. Kan også nyttes i ministrantundervisningen. Tilhørende figurer (utklipp) av presten og ministranter, bok, kalk etc. Kr. 1.75 stk. Sendes pr. oppkrav over hele landet for kr. 2.40.

Kataloger

Når De ber om å få tilsendt kataloger fra oss, oppgi da Deres evt. spesial-interesse og hvilke språk De leser. Jo fyldigere opplysninger De gir oss, jo bedre service kan vi yte.

KATOLSK BOK- OG BLADSENTRAL

TØNSBERG

Arkitekt
JOHN HORNTVEDT
M.N.A.L.
Tønsberg

I. L. HOLT

Ur- & kronometermaker
Optisk forretning
Storgaten - Tønsberg

MAGNUS LARSEN

Etablert 1890
Manufaktur - Utstyr
Tønsberg

TØNSBERG GLASSMAGASIN

Glass - Porselen - Stentøy
Tlf 12 67 - Torvgaten
Tønsberg

OSLO

Si
navnet

si
Melange
MARGARIN

A/S MARGARINCENTRALEN

STØTT OPP OM VÅR ANNONSEAVDELING

VED Å KJØPE HOS VÅRE ANNONSØRER!

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Lørdag 18. februar kl. 5 i foreningslokalet, Akersveien 5:

BARNEAFTEN - Tombola - Servering.

Søndag 19. februar etter andakten:

FASTELAVNSFEST til inntekt for feriehjemmet «Persbråten».
Styret.

Thronsen & Co. Boktrykkeri

1900 - 50 ÅR - 1950

FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK
Andresen & Müller

Mek. Verksted - Blikkemballasje og metallvarer av enhver slags - Jernfat i alle størrelser og for ethvert øyemed - Isenkramartikler - Elektrisk og Autogensveisning - Stanseartikler

KRISTIANSAND

Malermester

HALFDAN S. KVANVIG

Kirkegt. 1 - Tlf. 3930
Kristiansand

ETABL. 1847

M. GALLUS

KIRURGI INSTRUMENTMAKER

OSLO

Vi fører alt for
leger og sykehus

BLINDES UTSALG

Bergsliensgt. 13 (hj. Sporveisgt.) - Oslo
Tlf. 69 33 94

Møbel og utstyrsforretning

Gode solide varer

E. NORDLI

Laboratorieutstyr

Kr. Aug.gt. 6 - Oslo

Tlf. 33 53 51

Dr. theol. J. van der Burg:

Den bibelske lære om

RETTFERDIGGJØRELSEN

En sammenligning mellom den katolske Kirkes og Luthers lære.

Kr. 2.15.

ST. OLAVS FORLAG, Akersv. 5, Oslo

JOHAN HELDAL A/S

BERGEN

TAPETHUSET

Tordenskjoldsgt. 6 b, Oslo

Tlf. 41 07 76

Tapeter — Linoleum

O. WIKEBY

Kolonial

Urtegt. 32 - Oslo

Tlf. 68 09 62

HANS EKJORD

Farvehandel

St. Olavs gt. 3 - Oslo

Tlf. 42 16 13 - Etabl. 1898

Spesialforretning i

RUSTFRITT STAL

for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

ENRICO GISMONDI & CO. A.S

Grunnlagt 1891

Reggio Emilia — GENOVA — Colle Val d' Elsa

Telegramadresse: Ocirne Genova

» Reggioemilia

» Collevaldelsa

Rikstelefon: 21-936 Genova

24- 38 Reggio Emilia

86-087 Colle Val d' Elsa

Post Box: 712 Genova

167 Reggio Emilia

Colle Val d' Elsa (Siena)

Codes: Bentleys Complete, Boe.

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

HANS KARLSEN
MALERFORRETNING

Utfører all slags

malerarbeid

Tordenskjoldsgt. 6 B

Tlf. 41 07 76 - Oslo

Trykksaker — Protokoller
Kontorrekvisita

WITTUSEN & JENSEN A.s

Tlf. 42 18 80 (sentralbord) - Oslo

Johan Olsen & Sønner

Murmester og Entreprenørforretning

Kongensgt. 17 - Oslo

Etabl. 1896

Tlf. 42 50 85 - 42 52 23

NORENBERG & CO. A.S

— Margarinfabrikk —

OSLO

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

NEBB er stedet for
alt elektrisk

Ø. Slottsgt. 8, Oslo - Tlf. 42 19 54

EIVIND BROSTAD

Såpefabrikk

Telefon 42 67 04

Vognmannsgt. 8 - Oslo

SPAR MENS DU HAR

— men spar i KLAR!

«KLAR»

Fåes i banker over hele landet